

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in veljá po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin.. ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 19. julija 1901.

List 29.

Vera, upanje, ljubezen.

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Progovori slóvo svoje,
Da te sluša úho moje.
V mene, revno to stvorjenje,
Večno vdihol si življenje:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Sveto bitje vsemogoče,
Vekivečno, vsevedoče!
V nič razplini se krivica.
Čem se dvigne ti desnica:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Bog si eden v treh osobah,
Bivajoče ste v svetlobah.
Istobitne, istosilne,
Vse blagoče ste obilne:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Otče naš, ti Bog pravečni,
V mótenici opotečni
Hráni grehov me pošásti,
Hrani pekla me oblasti:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Tvoje, božji Sin, trpenje
V novo vedi me življenje;
Tvoja smrt je pekel strla,

Dveri rajske mi odprla:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Sveti Duh, ti vir modrosti,
Ti podeli mi kreposti,
Da le pravo vero vznavam,
Da krščanstvu diko vzdavam:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
V tebi imam, Bog, veselje,
V tebi vse so moje želje;
Ti mi dobre misli ródi,
Ti na dela vsa me vodi:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar.
Naj se pekel le zaganja,
Naj od tebe me odklanja,
H tebi bodem dvigal čelo,
Tebi pel bom zmer veselo:
V veri, nadi, ti me v ljubvi
Krepi, večni gospodar!

V veri, nadi, ti me v ljubvi
Vkrepi, večni gospodar!
Kedar smrt po mene pride,
Kedar trup se moj razide,
Neiztróhla, vedno nova
V srci bodo stala slova:
V tebe verjem, na te upam,
Tebe ljubim vsévladar!

Matvej Andrejevič.

Sv. Vladimir, ruski knez.

15. julija.

Prva krščanska ruska kneginja sv. Olga se je zelo trudila, da bi izpreobrnila svojega sina Svetoslava, a to se ji ni posrečilo. Šele njen vnuk Vladimir je sprejel krščansko vero in jo z vso gorečnostjo širil med svojim ruskim narodom.

Ko je Vladimir I. 980 zasedel velikokneški prestol v Kijevu, bil je še pogan in se zelo trudil, da bi vtrdil staro malikovalstvo, zakaj mnogo Rusov je bilo že tedaj kristijanov. S časom se je Vladimir prepričal o ničvrednosti malikovalstva, spominjal se je svoje krščanske babice Olge in zaželel je tudi on postajati kristijan. Uprav tačas se je Focij Barda uprl proti vzhodnemu cesarju Baziliju II.

Cesar je prosil pomoči Vladimirja, a ta mu jo obljubi, ako mu da svojo sestro Ano za ženo. Carigradski dvor pa ni hotel imeti nikake zveze v tem oziru s poganskimi Kozari in Rusi in zato je odbil Vladimirju to prošnjo. Mimo tega je Ano že snubil nemški cesar Oton III. To je pa Vladimirja tako razjarilo, da je šel z vojsko nad mesto Kerzon in je vzel ter pretil, da pojde kar nad Carigrad. Tu mu obljubi cesar, da mu da svojo sestro za ženo, ako sprejme knez sv. krst. Vladimir rad v to privoli, saj se je že itak preje odločil, da se da krstiti. V krščanskih resnicah je že tudi bil poučen, zato ga je v Kerzonu krstil ondotni škof Mihael. Pri krstu je dobil ime Bazilij. Nato je slavil poroko s carevno Ano ter se je vrnil v svečanem sprevedu grških duhovnikov nosečih svete ostanke svetnikov v svoje stolno mesto Kijev. Tu se je na vso moč trudil, da bi pokristijanil ruski narod. Najprvo je ukazal, da prejenja malikovalsko bogoslužje in da se maliki razbijejo. V Kijevu je kar sam prevrnil malike: soho Perunovo je dal konju na rep privezati in konja v reko Dnjeper pognati. Ljudstvo je trepetalo in se balo, da jih bode bog Perun kaznoval. Drugi dan je ukazal Vladimir, da se naj krstijo vsi prebivalci mesta. Ljudstvo je bilo poslušno, mnogi so rekli: „Ako bi to ne bilo dobro, ne dali bi se knez in bojarji krstiti“. Zbrala se je velikanska množica ljudi na bregu Dnjepra. Nato so rekli duhovniki ljudem, da naj stopijo v reko. Nekateri so šli do prsi, drugi do vratu, otroke pa so imele matere v naročju. Nato so jih duhovniki krščevali in peli čast in slavo Bogu. Med tem je Vladimir klečal na bregu in zahvaljeval Boga, ki je toliko milost izkazal njemu in njegovemu ljudstvu.

Vladimir ni postal slaven po svojih vojnih činih, ampak po svojih krščanskih čednostih. Bil je zares bogaboječ mož in ljubezniv oče svojim podložnikom. Ker je ljudstvo videlo, kako lepo in sveto živi knez, sprejelo je tudi kar brez obotavljanja krščansko vero. Tako se je krščanstvo mirnim potom prav naglo razširilo med mogočnim ruskim narodom. Vladimir vedoč, da ljudstvo težko pozabi ona sveta mesta, kjer je preje častilo svoje malike, je dal postaviti na takih krajih cerkve in podobne svetnikov. Na onem mestu v Kijevu, kjer je prej stala Perunova soha, je dal sedaj sezidati lepo kapelo na čast sv. Baziliju. Prav tako je storil po drugih mestih svoje države. Preskrbel je tudi svojemu narodu dobrih duhovnikov. Svoje otroke in sinove drugih plemenitih rodovin je dal učiti slovanskemu cirilskemu pismu, da bi iz svetih knjig izpoznavala krščanske resnice. Prvi nadškof Kijevski je postal Kerzonski škof Mihael (988—992.)

Knez Vladimir je umrl po kratki bolezni 15. julija 1015. in bil pokopan v cerkvi Bogorodice v Kijevu. Za njim so plakali bojarji kot za svojim skrbnim in modrim gospodarjem, reveži kot za svojim dobrotljivim očetom. Rusi ga časte kot svojega velikega svetnika. Z dovoljenjem apostolske stolice časte sv. Vladimirja tudi Rusi in Grki, ki so združeni z Rimom.

Za časa sv. Olge in sv. Vladimirja so bili Rusi še združeni z Rimom. Ko je Mihael Cerularij provzročil nesrečni razkol, niso ruski škofje hoteli ničesar ž njim opraviti. Šele, ko je Grk Nicefor (1104—1125) postal kijevski metropolit, začel je med Rusi širiti grški razkol.

Priprosti ruski narod še dandanes malo ve, da živi v razkolu, in Bog daj, da bi se kmalu zedinil s katoliško cerkvijo.

Iz českega: „Církev vítězná — František Ekert“.

— k —

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Konec).

Sklep.

Javnosti izročam pričujoči mali donesek k zgodovini naše škofije. Delo, ki je bilo prijetno in težavno ob enem, naj oživi spominj na preteklost župnij kranjskega dekanata.

Hvalo izrekam vsem čč. gg. dušnim pastirjem, ki so mi določili raznih podatkov, da sem mogel sestaviti spis.

Dandanes pričajo lepo prenovljene hiše božje o vnemi duhovščine in ljudstva za čast božjo, a nekdanj, osobito v 16. in 17. veku, ni bilo tako. Jasno akoprav žalostno sliko onih časov nam podaja obširna knjiga, ki se hrani kot rokopis v ljubljanskem knez-škofijskem arhivu. Naslov jej je: *Visitatio generalis prima dioecesis Labacensis in Carniolia 1631.* (Prvo glavno obiskovanje ljubljanske škofije na Kranjskem leta 1631). Takratni knez-škof Rainald Scarlichi (1630 do 1640) napoveduje omenjeno vizitacijo v slovensčini, ki se je v tisti dobi malokedaj rabila v pisavi. Naj sledijo iz nje nekateri stavki:

„My tedaj, de nashi slushby sadosty sturimo inu nasho vest od lete teshave ohranimo, Smo Si napre vseli, vso leto nasho Lublansko Shkoffie, Fare, Podfare, nu kar ky sizer h' tim istim aly pod te iste slishi, visitirat nu oby-skati. My se bomo pomujali, de bodo ty Duhouni s suoyim Svetim diainom ena luzh inu en lep exempel ali naug timu blishnimu. My bomo nasho Pastirsko slushbo dopernesli vsem k' fructu, priou nu pobolshajnu, de bode Gospod Bug od vseh vselej zheshen, molen inu pohvalen. De pak lete nashe pisme nu opominajne bodeio s tem losheishi vsem, nu vsaketerimu vedeioz, hozhemo de se ozhittnu, glassnu nu sastopnu v' seh nashe Shkoffie Cerkuah predan sazhnemo visitirat, bodo brale, de bodeio vsi mogli lahku sastopiti“.

Iz te knjige sem povzel nekaj beležek, ki poročajo, kakošne so bile cerkve v prvi polovici 17. stoletja.

Kranjski dekanat obsega sedaj dvajset župnij. Raztegaje se od severa proti jugo-vzhodu z naškrajnejšima podružnicama sv. Ane pod Ljubeljem in sv. Križa v spodnjih Pirničah pod Šmarino Goro. Od vzhoda do zapada je najdaljša širjava med Šenturško Goro in zgornjo Besnico. Dekanat ima **93** cerkva, **11** kapel, **1** oratorij in **293** zvonov.

Čas, v katerem so bile sezidane cerkve, je označen pri vsaki župniji posebej. V kratkem pregledu sub I. (stran 205) se nahaja še poseben seznamek, kedaj so se zgradile župnijske cerkve.

O starosti zvonov pa se nam kaže sledeča podoba:

Iz 14. veka	1 zvon.
„ 15. „	5 zvonov.
„ 16. „	3 zvonovi.
„ 17. „	16 zvonov.
„ 18. „	89 „
„ 19. „	179 „

Lineola ducta, ne memoria oblivioni tradatur.

Ráteče na Gorenskem, 1. julija 1901.

Župnik Josip Lactičar.

Blažena mati tako vrlega Sina.

S temi besedami je blagrovala množica pri pridigi, ki jo je imel časti vredni Ludovik Granaški v cerkvi v Granadi, njegovo mater. Umestno je gotovo, da opišemo na kratko življenje tega zasluženega duhovnika in njegove matere.

I.

Mati in sin.

Leta 1504 bil je poštenim pa revnim staršem v Granadi na Španskem porojen sin Ludovik. Oče mu je par let potem umrl. Mati, ki je bila perica, pa se je odlikovala po svojem nrvnem lepem življenju, je morala sama skrbeti za svojega sina. Ludovik je bil zal deček rdečih lic, visokega čela ter lepih črnih oči. Nedolžnost mu je sijala iz obličja. Dasi ubožna, bila sta mati in sin pa le srečna. Imela sta vero in upanje v Boga in v njegovo dobrotljivost. Dovolj jima je bilo tolažbe v molitvi in v mirni vesti. Ludovik je komaj pozrjal svojega očeta, a mati Katarina je večkrat dečku o njem pripovedovala. Vsak večer, ko je solnce zahajalo za bližnjimi griči in so zvonovi zazvonili, prišla je mati dečka za roko ter mu velela: „Moliva za večni pokoj duši tvojega očeta“. — Ludovik je pokleknil tik svoje matere, dvignil oči proti nebu, sklenil svoje ročici na prsih, solze ljubezni in upanja so rosile njuna lica.

Nekega dne reče Katarini bogata soseda: „Nikomur na svetu nisem zavidna, le samo Tebi zaradi tega deteta. Da bi bil moj Lope takšen!“ Katarina ni zinila besede, objela je svojega sinka ter mu poljubila čelo. Tako so ji bile žene in matere zavidne radi Ludovika: kajti ni bilo z lepa najti bolj ubogljivega in bolj ljubeznivega deteta od Ludovika.

II.

Miloščina v božjem imenu.

Nekega zimskega dne, ko je sneg pokrival ulice Granaške, je ležala neka revna žena v zakotju neke siromašno opravljene sobe. Nad zglavjem je bil mali kropilnik z blagoslovljeno vodo, podoba Matere božje in sv. razpelo. Ženo

je mrzlica tresla, tik nje pa je stal njen sinko, svojo glavo ob njeni glavi ter jo skrbno opazujoč.

Bila sta Katarina in njen sin Ludovik. Deček je jokal, molil k Materi božji ter je večkrat močil čelo svoje matere z blagoslovljeno vodo. Ona že dva dni bolna, ni mogla zdaj potrebnega živeža zaslužiti.

Katarina stoče, odpre svoje oči ter reče sinku:

„Ubožec, vedno stojiš na moji strani“.

„Meni je bolje, moj ljubček, pa povej mi, ali si kaj jedel?“

„Ne vprašaj radi mene, mati. Mene boli, ker ti ne morem dati gorke jedi, se-li res bolje počutiš? povej mi resnico“.

„Da, moj sin, meni je bolje“.

„Potem pa grem miloščine prosit. Bog naju ne bo zapustil: nikar me ne varaj, kajti nerad te bolno samo pustim“.

„Moj angeljček, moj srček“, kliče Katarina ter dečka poljubi.

Tudi Ludovik mater poljubi ter hiti iz sobe po stopnjicah na prosto.

Ko je šel mimo Alhambre, zagledal ga je Lope, sin bogate udove. To je bil jako poreden in uporen deček, ter je prizadejal starišem velike britkosti. Tisto jutro se ni hotel materi pokoriti, ki ga je poslala v šolo. Tepel je namreč sestro, bežal ter je po poti kepe metal v pse. Ko je zagledal Ludovika, mu je rekel:

„Ludovik, narediva sneženo kopo“.

„Hvala, res ne morem“, Ludovik odgovori ter gre dalje.

Lope pa, ki ni mogel prenesti zoperovanja, vstopi se predenj ter reče:

„Moraš mi zdaj pomagati“.

„Lope! pusti me za božjo voljo, jaz grem prosit miloščine bolni materi“. Pri tem mu je solza porosila lice.

„Da, da, kaj je na tem, če tvoja mati umrje! Bo pač ena beračica manj na svetu“.

Da si je bil Ludovik krotak deček, ogrela ga je ta žalitev njegove matere, katero je tolikanj ljubil, da razjarjen odvrne:

„Lope, ne onečastuj mi moje matere“.

Lope se je zaničljivo porogal, tedaj se Ludovik ni mogel več premagati, zakadi se v Lopeta in jela sta se pretepati.

Grof de Tendillo je skozi okno zapazil pretep, teh dveh dečkov. Poslal je svojega slugo,

ki naj bi ju ločil ter predenj pripeljal. Ko zagleda Lope grofovskega slugo, iztrga se s silo svojemu nasprotniku in teče urno od tod. Ludovik pa je z mirno vestjo šel s slugo pred grofa.

„Zakaj sta se tepla?“ vpraša ga grof.

„Gospod“, reče deček, „ta je sramotil mojo mater, tega nisem mogel prenesti, ker je zelo ljubim. Žalil jo je, ker smo ubogi. Glejte gospod, moja mati ni temu kriva. Revščina ni nikomur v sramoto, zlasti moji materi ni, ki je jako dobra in krščanska“.

Deček je te besede tako ljubko in prepričevalno govoril, da se grof temu čudi in tega posebnega dečka pazljivo motri.

„Kam pa si šel?“ vpraša grof dalje ter boža otroka.

Ludovik prijazno grofa pogleda, potem pa solzen odgovori:

„Šel sem prosit miloščine materi ter ji poskrbeti gorke večerje.“

Visoki gospod, ki se kot ponositi in hrabri vojak ni tresel pred kroglijami; ni se mogel premagati ginjenja, ko je čul dečka z nežnim glasom izreči te besede. Prime ga za roko ter veli:

„Pojdi z menoj, moj deček: pomagati hočem tebi in tvoji materi“.

„Oj hvala lepa, gospod, hvala lepa“.

Gospod pelje dečka po mnogih sobah in hodnikih, deček je kar strmil ob taki krasoti. Kar stopi pred grofinjo, katero je tako ljubko in prijazno pozdravil, da se ji je hitro omilil.

Tedaj pravi grof: „Ta deček bo zanaprej naš varovanec“.

„Kako ti je ime?“ vpraša grofinja dečka.

„Ludovik“.

„In kako je tvojemu očetu ime?“

Ubogi deček pogleda žalosten gospo, pobesi oči ter odgovori jokaje:

„Ga nimam več“.

„Ubožček, nikar ne jokaj, moj otrok“, zakliče ginjena grofinja.

Grof je potem svojo soprogo obvestil o žalostnem stanju dečkove matere Katarine, gospa pa je rekla Ludoviku:

„Ali se hočeš igrati z mojimi otroki?“

„Lepa hvala, gospa, pa mati moja me pričakuje“.

„Le nesi ji piško in ta denar in reci ji, da kedar bode ozdravela, moral boš ti sem priti ter z mojimi otroki igrati in se učiti“.

„Ali se rad učiš?“

„Da, gospod, prav zelo rad.“

„Jeli bodeš storil, kar sem ti rekla?“

„Da, z veseljem in Bog Vam plati.“

Grof je pa poklical svoje otroke Antona, Josipa in Pakito, in vsi so ga ljubkovali, kar je tudi deček Ludovik storil. Otroci dali so mu koj raznih sladčič.

Nesoč piško, denar, sladčice in kruh, tekel je deček vesel domov ter je našel mater zboljšano.

„Kdo ti je vse to da!“ vpraša ga mati.

„Tu sem poglej gospoda, ki me zelo ljubi in ki ima jako dobre otroke, ki me tudi ljubijo in so me poljubovali ter dali teh le sladčič. Gospod stanuje v Alhambri.“

„To je grof de Tendilla!“ zakliče mati.

„Da, da, grof de Tendilla je.“

„Bog blagoslovi njega, njegovo gospo in njegove otroke.“

„Čuj, mati! on mi je rekel, da se bom igral in učil z njegovimi otroki, ko okrevaš. Ali ti bode to prav?“

Katarina veselja vsklikne, ko to sliši — objame Ludovika ter blagoslavlja velikodušnega dobrotnika.

Grof je še celo poslal svojega zdravnika lečit to ženo, ki je kmalo potem ozdravela. Potem je šla s svojim sinom zahvalit se plemenitemu grofu. Grof jo je sprejel kot perico v Alhambro in je kupil Ludoviku knjig in obleke. Dan za dnevom je hodil Ludovik z grofičema Antonom in Josipom v mesto k učitelju gramatike. V vedah je tako hitro in izvanredno napredoval, da je bila grofovska obitelj tega prav vesela, posebno pa še mati, katera se je z dopustljivim ponosom ozirala na svojega dečka.

III.

Poklic.

Bilo je leta 1524. Ludovik čvrsti mladenič 20tih let je izgubil svoje pokrovitelje, ter je kot akolit vstopil v kraljevo kapelo, zaslužiti sebi in materi potrebnega živeža.

Notranje zvanje, božji klic, rekel mu je, naj zapusti svet ter stopi v samostan. Pa zato mu je bilo treba zapustiti staro revno mater, ki ni imela druge zaslombe in podpore kakor svojega Ludovika. Sin ji je bil kakor Tobija svojim starišem, svitloba njenih oči, palica njene starosti in tolažba njenega življenja. Misel na to, da naj mater zapusti, mu je krčila in trgala srce.

Sklenil je torej svojo gorečo željo in hrepenenje do samostauskega življenja materi razodeti. Ko mati to sliši, hvali Boga ter pravi, da se popolno vjema z njegovim sklepom, da je ona sama tega najbolje želela ter ga še k temu spodbuja in osrčuje. Ko je sin potem vpraša, kaj bo pa potem z njo, odgovori mati polna sv. upanja:

„Moj sin, v Boga zaupam, On ki ptičke na polji živi, ne bode pozabil svoje ponižne dekle.“

„Mati!“ odvrne ginjeni mladenič, „Bog te ne bo pozabil in tudi jaz te pozabil ne bom.“

Nekoliko dni pozneje, ko je Ludovik prejel materin blagoslov, je bil v dominikanskem samostanu v Santa Cruce preoblečen.

Mladi redovnik je prosil predstojnikov dovoljenja, da sme polovico svojega jedila materi dajati. Tej prošnji se je radostno ugodilo. Tedaj je hodila stara ženica vsak dan k samostanski porti po svoje kosilo in večkrat je vskliknila: „Bog in moj sin me nista pozabila: hvala Tebi, moj Bog.“

IV.

Oče Ludovik.

Nekoliko let pozneje je oče Ludovik zaslodel radi svoje kreposti, modrosti in zgovornosti po vsej Granadi. Ljudstva se je kar trlo pri njegovih vzornih, po božjem duhu napolnjenih govorih. Ko je nekoč pridigoval, bila je v cerkvi posebno velika gnječa. Tu zapazi govornik neko staro ženico, ki se trudi za prostorček med množico ljudstva. To je bila mati. S prstom kazoč na staro ženico, zakliče pater glasno: „Umaknite se moji materi“. Ljudstvo se je umaknilo na obe strani, in stara žena se je jokala radosti, in stoteri glasovi so klicaje jo blagrovali: „Blažena mati tako vrlega sina“.

Katarini je došla še sreča in tolažba, da je na smrtni postelji še blagoslovila svojega sina ter med njegovimi molitvami izdihnila svojo dušo.

Zapisali smo tu neke črtice iz mladih let tega svetega moža, ki so bile povod k njegovemu prihodnjemu zelo vzvišenemu poklicu,* in

*) Vzorni mož je znan po vsem svetu. Rojen v Granadi l. 1504 je umrl v Lizboni l. 1588. Bil je čast redu oo. dominikanov ter se je odlikoval kot cerkveni govornik in spovednik, uspešno deloval pa je tudi kot pisatelj za razširjanje božjega kraljestva na zemlji, pisal je klasičen španski jezik. Radi obsežnega in blagonsnega delovanja na verskem polju, se imenuje Ludovik apostol španske dežele v 16. stoletju.

veljavi. V mladih letih je Ludovik posnemal našega Izveličarja in vzornika, ki je bil pokoren svojim starišem in je rasel v starosti, modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Dalje daje Ludovik otrokom izgled popolne pokorščine ter vernega izpolnovanja božjih zapovedi, zlasti četrte. Obnašal se je on tako do svoje matere, kakor mladi Tobija do svoje. Ludovik je bil zares svitloba njenih oči, palica njene starosti in tolažba njenega življenja.

Ve, krščanske matere se pa izgledujte nad Katarino, Ludovikovo materjo. Edina skrb ji je bila, da besedo božjo, strah božji ter pravo pobožnost vsadi svojemu sinu v srce. Posnemajte jo, in tudi ve boste na stare dni žele obilne sadove svojega truda pri svojih otrokih.

Naj bi bila vsaka slovenska družina slična božji družini Jezusu, Mariji in sv. Jožefu in živela bode zadovoljna in srečna pod njenim varstvom.

Dragi bralec, ako ti je po vseči ta življenjska črtica o „materi in sinu“ — beri jo še enkrat in ne bo ti žal!

Župnik Alojzij Kummer.

Krotkost in ljubeznivost.

So na svetu ljudje, ki se sicer ne odlikujejo po svoji učenosti in po slavnem imenu, a vendar jih ljubi in spoštuje vsak, ki jih pozna in vsak želi uživati prijetnost njihove družbe. Odkod neki to?

Krotkost in ljubeznivost, to ste oni čednosti, s katerima se odlikujejo ti izvanredni ljudje. Krotkost in ljubeznivost spreminjata hišo v zemeljski raj. Krotkost in ljubeznivost nudite domačinom in dragim gostom mir in zadovoljnost.

Krotkost je naših žen in devic prelepa čednost; žal, da poredkuje. Zato je sosebnost v naših dneh treba v družinah krotkih, miroljubnih ljubeznivih značajev, da se ohrani mir in red, zadovoljnost in blagostanje. — Le glej na prežalostno družinsko življenje, kjer se bratje in sestre med seboj prepirajo, kjer je očetna hiša dom razdvojev, ki vsem prebivalcem ogrenjuje družinsko življenje. Zato krotimo svoje slabe lastnosti in težimo vsemi močmi za krotkostjo in ljubeznivostjo, ki ste podlagi skupnemu življenju.

Nekoliko po „Wahrheitsfreund“-u, J. O.

Nekaj o misijonih.

V pretečenem 19tem stoletju je sv. katoliška cerkev vestno in natančno izpolnjevala zapoved Kri-

stovo: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode...“ In to vidimo iz sledečih podatkov: Koncem 18tega stoletja, ko je takozvana reformacija iztrgala povsodi toliko udov iz naročja sv. katoliške cerkve, je bilo izven Evrope in Amerike 1,800.000 katolikov. Poleg reformacije sta zadela še druga dva huda udarca sv. cerkev: zatrl se je jezuitski red, s katerim je sv. cerkev nenadoma izgubila 16.000 delalnih moči in nastala je francoska revolucija s svojimi groznimi nasledki. Toda božja previdnost je čuvala sv. cerkev. Sezidale so se nove hiše božje, ustanovili so se novi redovi in kongregacije.

Meseca majnika l. 1822 se je v Lionu na Francoskem ustanovil zavod za razširjanje sv. vere, ki je nabral v 80 letih velikansko svoto 840 milijonov frankov za misijonske potrebe. Nastale so razne šole na vzhodu, razna društva v Avstriji in v Nemčiji, ki nabirajo milodare za misijonarje v paganskih deželah. Danes imamo do 14.000 katoliških misijonarjev, 120 ženskih kongregacij, ki štejejo okrog 43.000 udov. 19to stoletje je darovalo sv. cerkvi pri misijonskem delovanju do 100.000 mučnikov, 89 so jih sedanji sv. Oče prišteli blaženim in svetnikom. Ustanovilo se je več nego 100 apostolskih vikarijatov oziroma škofij in do 25 milijonov vernikov je pridobila sveta cerkev. — Dal Bog, da bi tudi v 20 stoletju obhajala sv. cerkev svojo zmago!

Prednja Indija je imela pred 100 leti le 4 škofe in 2 apostolska vikarijata; danes pa ima 27 škofij in 3 apostolske prefekture; misijonskih duhovnov je 2406, 67 je semenišč s 462 bogoslovci, 2562 šol z 155.000 otroki in 162 sirotišnic. Število vernikov je od 415.000 narastlo na 2 milijona. Zadnja Indija pa je imela 320.000 katolikov in danes jih šteje nad 1 milijon. — Lepi napredki!

Kapelan Josip Potokar.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec julij 1901.

Duh krščanske pokornosti.

Vsi poznamo besedo, katera nam zveni po duši kot zmagoslavno zvonjenje velikonočnega jutra; besedo, ob kateri se nam prsi širijo in močneje udarja srce. To je nekaj, kar človek čuva in brani strastno in goreče. Mladiču se zdi nekaj raj: z vso mladeniško vnemo in navdušenjem hrepeni po njem. Možak se počuti še-le tedaj pravega in celega moža, kadar poseduje to dragoceno stvar. Narodi so jo branili v nebrojnih krvavih bitkah. Ta beseda, ta dobrinja se imenuje „prostost“. — In človek ima pravo, da ljubi slobodo in se zanjo bori. Saj ima v vsem vidnem stvarstvu le on edin predpravico, da je sloboden.

Toda najboljša, in najlepša, najvišja dobro sloboda vendar-le ni. „Od služnosti nadangeljeve tja doli do gibanja neznatnega mrčesa“, pravi novejši

slavljeni pisatelj, „temelji moč in slava vseh bitij na pokorščini, ne na slobodi“. S tem se hoče reči: Prostost je za nas vse le tedaj nekaj dobrega, ako se nahaja v pravih mejah, kadar se namreč zna človek podvreči zakonom, po katerih naj se uživa prostost. Voda, ki pridrvi doli z gore kot razposajen dečko, koristi deželi samo tedaj, če ima pripravno strugo za svoje valove. Če pa preskoči svoje meje in hiti brez smotra zdaj sem zdaj tja, potem napravi veliko škodo povsod, kamor pride. Kovina, ki se stopi in vsa žareča priteka iz „plavža“, utegne postati prav krasno umetniško delo pod spretno roko mojstrovo; če se pa sama oprasti in privre na dan ter se razlije naokoli, pokonča vse krog sebe, sama se pa strdi v brezobrazno maso. Tako je z našo pristo voljo: ako nočemo, da nam je v pogubo, dajmo ji pravih meja.

Te meje, ki je je zastavil Bog naši slobodi, so pred vsim predpisi onih, ki nam zapovedujejo; torej na prvem mestu volja božja, volja Gospodarja zemlje in nebes, potem pa tudi volja namestnikov božjih: svete cerkve, naših predstojnikov, starišev in učiteljev in zakonite svetne gosposke.

Voljo božjo spoznati nam ni težko, kajti Bog nam je zapisal svoje zapovedi z neizbrisljivimi potezami v globočino našega srca. Vsako človeško srce je živa plošča, v katero so zarezane te zapovedi; treba mu ni obiskovati visokih šol, niti ljudske šole ne, pa zna vendar vsak brati, kaj je na nji napisanega. Še več. Kakor je naznanil Bog nekdan svojo postavo na gori Sinaj med bliskom in gromom ter glasom tromb, tako nam jo naznanja isti Bog v naši notranjosti po nekem glasu, ki govori tako glasno in razločno, da ga ne more nič prepiti ali zamoriti, niti bučanje strastij niti hrušč sveta — to je namreč vest.

Lahko se sicer ustavljamo zapovedim božjim, če se hočemo; lahko mrmramo proti Njegovim naredbam. A s tem ne porabljam prostosti, temveč jo zlorabljam; s tem se ne povišujemo samih sebe, temveč se ponižujemo. Obratno nismo nikdar tako veliki, kakor če se ponižno in otroško podvržemo Bogu. Tomo Kempčan pravi, da „velika je čast in velika je slava, če kdo služi Bogu.“ Odrešenik sam je povedal v očenašu, ko nas je učil moliti: „Zgodi se Tvoja velja kakor v nebesih“, t. j. kakor jo izpolnjujejo angeli in svetniki, „tako na zemlji“. Kdor zvesto izpolni voljo božjo, podoben je torej angeljem; kdor se ji upira, posnema upornega Luciferja, ki je prvi govoril nesrečne besede: „Nočem ti služiti!“

Ob grozovitem preganjanju kristijanov za časa cesarja Dioklecijana so pripeljali pred namestnika Latronija dva kristijana, Epikteta in Astiona.

Takrat je veljalo za zločinstvo, ki naj se kaznuje s smrtjo, ako je bil kdo kristijan. Oba omenjena junaka nista ničesar tako goreče želela, kakor da bi smela umreti mučeniške smrti za svojega Odrešenika. Sklenila sta, da hočeta odgovoriti na vsako vprašanje z besedami: „Kristijana sva, naj se nama zgodi volja božja“. In uprav ta odgovor je razjaril cesarskega namestnika; ukazal je, naj ju na grozovit način mučijo do smrti. Vrla mučenca sta pa

ostala zvesta svojemu sklepu in sredi najhujših muk sta odvrnila na vsak opominj k odpadu le z besedami: „Kristijana sva, naj se nama zgodi volja božja“. — Tudi še danes si štejejo vsi pametni ljudje v ponos in čast: „Mi smo kristijani“, t. j. otroci božji. Zato je še vedno vsem kristijanom poklic in dolžnost, da store voljo božjo. „Kristijani smo, naj se nam zgodi volja božja“, tako moramo misliti in govoriti vsak dan in vsako uro, v žalosti in veselju. To je najboljšo geslo in najlepša molitev.

S tem pa še ni rečeno, da zadostujejo vse že same gole besede, da moremo Gospoda Boga že s par lepimi besedami uzadovoljiti. Besedam naj odgovarjajo dejanja.

Najboljši dokaz, da želimo resno spolnovati voljo božjo, je to, da se ne pokorimo le Bogu samemu, ampak da tudi to radi in vselej storimo, kar nam On po drugih naloži, po naših predstojnikih. To je pa seveda le tedaj mogoče, ako vidimo v svojih predstojnikih Boga. Ravnati moramo z njimi kakor s podobo Kristovo. Naj bo ta slika zlata ali kamenita ali lesena, — mi je ne častimo radi drage snovi, iz katere sestoji, temveč ker predstavlja našega Gospoda. Prav tako moramo predstojnike spoštovati ter jim biti pokorni, ne zaradi njihovih dobrih lastnostij, ker so učeni, dobrotljivi ali ker izgledno žive; temveč zato, ker zastopajo Njega, ki je sam rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje“. (Luk. 10. 16).

Sveti apostol narodov nam vceplja pogosto ta nauk v svojih pastirskih listih. „Otroci!“ piše Efežanom, „bodite pokorni svojim starišem v Gospodu; ker tako je prav . . . Hlapci, bodite pokorni svojim gospodarjem s strahom in trepetom v preprostosti svojega srca, tako kakor Kristu; in ne služite le na oko, da bi všečevali ljudem, temveč kot služabniki Kristovi, ki od srca radi store voljo božjo in z dobro voljo služijo bolj Gospodu in ne ljudem“. (Ef. 6, 1. 5—7).

Najlepša predpoda krščanske pokorščine je včlovečeni božji Sin sam. Kajti udanost v voljo Očetovo je bil takorekoč okvir, ki je oklepal njegovo življenje. Bil je pokoren pred vsim svojim sodnikom in grozovitim rabeljem. In bil je pokoren prav v vseh stvareh, ne le v lahkih božjih zapovedih, ampak v najtežjih zahtevah. Celo čast in življenje mu ni bila prevelika žrtev. Za toliko pokorščino je bilo treba tudi izrednega plačila. Sv. Pavel govori: „Bil je pokoren do smrti; do smrti pak na križu; zato ga je Bog tudi povišal in mu dal ime, ki je nad vsemi imeni“. (Fil. 2, 8. 9.)

„Poglej in naredi po podobi, katero sem ti pokazal na gori“, tako je naročal nekoč Bog Mojzesu, da naj mu zida svetišče, kjer ga bodo molili Izraelovi otroci in kjer bode razglašal svojo voljo. (2. Moz. 25. 40). Prav ta beseda velja tudi nam; zlasti pa častilcem božjega Srca. Saj je že blažena Marjeta Alacoque zatrjevala dostikrat, da je pokornost prav posebna čednost Jezusovega Srca. „Pokoren je bil do smrti na križu“, — piše blaženka v svojih navodilih; „tej pokorščini v čast bodi pokoren tudi ti do poslednjega izdiha . . . Kakor otrok prepusti se

neskrbno presvetemu Srcu svojega dobrega Očeta, da te vodi po svoji volji. Vsa tvoja skrb naj bode le ta, da se izročiš popolnoma njegovi ljubeznivi previdnosti ter se ji daš voditi, z eno samo željo: naj bi ugajal ljubemu Odrešeniku“.

N.

b) Posebni nameni.

19.) **Sv. Vincenčij Pavlanski.** Lazaristi in usmiljenke. Razširjenje Vincencijevih družeb. Pospesevalci pobožnosti Srca Jezusovega in molitvenega apostoljstva.

20.) **Sv. Hiljeronim Emilijan.** Duhovni pastirji Odvritev pohujšenja Milost srečne zadnje ure.

21.) **Praznik sv. škapulirja.** Slovenke. Udje škapulirskih bratovščin. Marijino češčenje v nežnih detinskih srcih. Dobri posli.

22.) **Sv. Marija Magdalena.** Izgubljeni sinovi in hčere. Izpreobrnjenje Indijancev.

23.) **Sv. Apolinar.** Konec krvavim bojem v južni Afriki in na Kitajskem. Denarne zadeve. Udanost v trpljenju.

24.) **Sv. Kristina.** Apostoljstvo krščanskih hčere. Kršč. ženska društva. Dekliške družbe.

25.) **Sv. Jakob starejši, apostol.** Slovenci. Misijonarji in misijonske sestre. Zmaga nad prostožidarstvom v romanskih deželah.

N.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

Zahvala.

V neki zadevi sem se pozval do lurske Matere Božje za pomoč in opravljal njej v čast 9dnevnico z obljubo, da objavim po uslišanji svojo zahvalo v »Danici«. Nebeška kraljica me je uslišala, zato priporočam vsem onim, ki potrebujejo česa, naj se zatečejo do nje.

Dub. J. P.

M o l i t e v,

(ktero naj bi molili udje molitvenega apostoljstva.)

Gospod Jezus Krist! V edinosti s tistim Božjim namenom, s katerim si Ti, sam Bog. Gospoda povelečal nekdanj na zemlji s Svojim presv. Srcem in Ga še sedaj neprenehoma v najsvetejšem Zakramentu po vsem svetu do konca časov povelečuješ, in da posnemam presveto Srce preblazene, vselej brezmadežne Device Marije, darujem Ti danes in vsak hip današnjega dneva vse svoje namene in misli, vsa svoja čutila in želje, vsa svoja dela in besede. (100 dnij odpustka enkrat na dan. Leon XIII. 1885).

Zlasti Ti je darujem za duhovne vaje, kakor tudi za vse v tem mesecu in sosebno za današnji dan udom molitvenega apostoljstva priporočene zadeve.

O sladko Srce mojega Jezusa, stori da Te vedno bolj ljubim! Amen. (Vsakikrat 300 dnij odpustka; enkrat v mesecu, če se moli vsak dan, popolen odpustek. Pij IX. 26. listop. 1876.)

Sladko srce Marijino, bodi moje rešenje! (300 dnij odpustka vsakikrat. Pij IX. 1852.)

O sveti Jožef, predpodoba in varuh častilcev presv. Srca Jezusovega, prosi za nas! (100 dnij odpustka enkrat na dan. Leon XIII. 1892.)

Sveti nadangelj Mihael, sv. Ciril in Metod sv. Bonifacij, bl. Peter Kanizij, prosite za nas! N.

Raznoterosti.

Katoliško prebivalstvo v Nemčiji je po številu zadnji čas jako nazadovalo. Katoliški učenjak je dokazal s številkami, da se je samo v zadnjem času izgubilo na Nemškem do 100.000 otrok za sveto našo vero; in sicer so to le nedorasli otroci, ki so živeli ob zadnjem ljudskem štetju še pri stariših. Iz teh 100.000 otrok vzraste cel zarod, ki bode katoliški cerkvi nasproten ali vsaj indiferenten. In kaj je krivo, da katoliško prebivalstvo nazaduje? Mešanici zakoni so tisto zlo, ki jemlje tisoče in tisoče iz naročja edino izveličalne cerkve. Na Badenskem n. pr. je bilo v zadnjih 25 letih od sto sklenjenih zakonov 27—29 mešanih zakonov! Celo protestantski poročevalec piše o tem razmerju: „Nobena vera se ne more veseliti mešanih zakonov; rimsko-katoliška cerkev seveda še veliko manj kakor mi; ona trpi veliko škodo“. Katoliški duhovnik v Švici je spisal knjžico, v kateri pobija mešane zakone; dal ji je primeren naslov: „Oženi se katoliško, ali se nikar ne ženi!“

N.

„Kulturni boj“ na Portugalskem. Portugalska vlada je zatrla na eden mah verske družbe v državi portugalski. Hiše oo. jezuitov ter samostane benediktincev in frančiškanov so takoj zaprli; družbe, ki se pečajo s poučevanjem, s postrežbo bolnikov in dr., morajo se razpustiti v šestih mesecih. — Slabotni kralj portugalski se bode brezdvomno prepričal, da si podira lastni prestol tisti vladar, ki dviga svojo roko proti cerkvi Kristovi.

N.

Bizmark in frančiškan. Bilo je 13. malega srpana 1874., ko se je v Kissingu dogodil atentat na kneza Bizmarka. Protestantje so dolžili katoličane, da so oni povzročili na Bizmarka napad. Bil je celo neki katoliški duhovnik na Tirolskem zato zaprt. Ko je bil radi te zgodbe razburjen ves Kissingen, pride frančiškanski brat Preger in prosi zaslišanja pri Bizmarku, da bi poprosil miloščine. In res so ga spustili v Bizmarkovo palačo. V nji pa najde brat samo grofico, ki se zelo prestraši, ko zagleda pred sabo frančiškanskega brata v slabi samostanski halji, misleč, da je to bržkone kaka „sumljiva“ oseba. Brzo odide v bližnjo sobo in pokliče Bizmarka. Ko ta pride, razloži mu brat namen svojega prihoda. Bizmark ga začne o raznih stvareh izpraševati, naposled pa pogladi brata z roko po rami in pravi: „Prijetelj, vi ste srečnejši od mene“. Sedaj, ko je brat v 71. letu umrl, pišejo katoliški listi: „Oba sta sedaj na drugem svetu. Tu je pa že pravični in božji sodnik odločil, kateri je srečnejši: Bizmark protestant ali katoliški svoji cerkvi vdani redovnik“.

x.

Glasoviti švedski bogoslovec, največi izmed živčih luteranskih dogmatikov dr. Krogh Tonnig v Stokholmu se je svečano odrekel protestantizma in postal katoličan. Njegov prestop je bil silnega utisa na somišljenike. Kako bi tudi ne bil, če so luterani s Tonnig-om izročili svojo glavo katoličanom.

—y—